

Social 2
December 2021
SLN

Notat om merudgifter til voksne

Til brug for tema-ankemøde i uge 49 2021

Indhold

- I. Lovgrundlag
- II. Generelt
- III. Betingelser for støtte - Personkreds
- IV. Betingelser for støtte – Udmåling
- V. Forskellige typer af merudgifter
- VI. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser
- VII. De konkrete mødesager

I. Lovgrundlag

Praksisnotatet er baseret på lov nr. 573 af 24. juni 2005, jf. lovbekendtgørelse nr. 1548 af 1. juli 2021 om social service (serviceloven), bekendtgørelse nr. 931 af 19. juni 2020 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse (merudgiftsbekendtgørelsen), bekendtgørelse nr. 1296 af 15. december 2009 om ydelser efter lov om social service ved midlertidige ophold i udlandet (udlandsbekendtgørelsen) og vejledning nr. 10280 af 14. december 2017 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Uddrag af serviceloven:

§ 100. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem det fyldte 18. år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i denne lov.

Stk. 2. Udmålingen af tilskuddet sker på grundlag af de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte, f. eks merudgifter til individuel befordring, håndsørkninger og fritidsaktiviteter.

Stk. 3. Tilskud til nødvendige merudgifter kan ydes, når de sandsynliggjorte merudgifter udgør mindst 6.408 kr. pr. år svarende til 534 kr. pr. måned. Tilskuddet udgør et standardbeløb på 1.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 534 kr.-1.500 kr. om måneden, og et standardbeløb på 2.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 1.501 kr.-2.500 kr. om måneden. Kan borgeren dokumentere merudgifter på over 2.500 kr. pr. måned, ydes tilskuddet med et beløb svarende til de faktiske merudgifter.

Stk. 4. Social- og indenrigsministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om, hvilke udgifter der kan ydes hjælp til, og betingelserne herfor, herunder nærmere regler om personkredsen for merudgiftsydelsen.

Stk. 5. Personer, der modtager pension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., er ikke berettiget til ydelser efter denne bestemmelse, medmindre de tillige er bevilget kontant tilskud efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96.

§ 164. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilbagebetaling,

- 1) når en person mod bedre vidende har undladt at give oplysninger som krævet i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller
- 2) når en person mod bedre vidende uberettiget har modtaget hjælp efter denne lov.

Uddrag af merudgiftsbekendtgørelsen:

Personkreds

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 100, stk. 1, yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem det fyldte 18. år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i loven.

Stk. 2. Med varigt nedsat funktionsevne forstås en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Stk. 3. Personer, der modtager pension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., er efter servicelovens § 100, stk. 5, ikke berettigede til ydelser efter lovens § 100, medmindre de tillige er bevilget kontant tilskud efter servicelovens § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96.

Stk. 4. Personer, der modtager invaliditetsydelse tilkendt efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., kan samtidig få dækket nødvendige merudgifter efter servicelovens § 100.

§ 2. Personer, som har medfødte misdannelser eller mangler, men ikke synligt eller umiddelbart konstaterbar nedsat funktionsevne, kan få hjælp til dækning af merudgifter til diæt, når forskrifter om diæt og lignende følges.

Stk. 2. Særlige diætpræparater til personer med PKU (Føllings sygdom) og personer med Alcaptonuri udleveres af Region Hovedstaden (Kennedy Centret), som opkræver betaling herfor fra de øvrige regioner.

§ 3. Personer, som på grund af deformiteter eller ganske særlig legemsbygning eller lignende har behov for særligt dyrt eller særligt udformet tøj, kan få hjælp til merudgifter hertil. Det samme gælder merudgifter til beklædning, der er nødvendigt på grund af ekstraordinært slid på tøj og sko, herunder ekstraordinært slid på ortopædiske sko.

§ 4. Dækning af nødvendige merudgifter kan ske uanset personens boform.

Beregning

§ 5. Der ydes alene tilskud til nødvendige merudgifter, som er en følge af den nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne hos den person, der ansøger. Behovet vurderes i forhold til ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation.

Stk. 2. De udgifter til den daglige livsførelse, som personen selv ville have afholdt, hvis der ikke havde foreligget særlige omkostninger på grund af den nedsatte funktionsevne, skal afholdes af den pågældende selv.

Stk. 3. Beløbet til dækning af merudgifter er uafhængigt af indkomst og er ikke skattepligtigt.

§ 6. Udmåling af tilskuddet sker på grundlag af de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter for den enkelte, jf. § 7, stk. 1.

Stk. 2. Hvis udmålingen sker på grundlag af sandsynliggjorte merudgifter, fastlægger kommunalbestyrelsen et overslag over de sandsynliggjorte merudgifter. Overslaget over merudgifterne skal fastlægges ud fra kendskabet til niveauet generelt for de omhandlede udgifter.

Stk. 3. Merudgifterne omfatter såvel løbende udgifter som enkeltudgifter.

§ 7. Tilskud til nødvendige merudgifter kan efter servicelovens § 100, stk. 3, ydes, når de sandsynliggjorte merudgifter udgør mindst 6.408 kr. pr. år, svarende til 534 kr. pr. måned. Tilskuddet udgør et standardbeløb på 1.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 534 kr. - 1.500 kr. om måneden, og et standardbeløb på 2.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 1.501 kr. - 2.500 kr. om måneden. Kan borgeren dokumentere merudgifter på over 2.500 kr. pr. måned, ydes tilskuddet med et beløb svarende til de faktiske merudgifter.

Stk. 2. Tilskuddet ydes som udgangspunkt som en kontantydelse. Visse ydelser kan dog aftales som naturalhjælp, som afregnes direkte af kommunen.

Stk. 3. Den kontante del af ydelsen udbetales i månedlige rater. Beløb, som afregnes direkte af kommunen, modregnes i det månedlige tilskud.

Omberegning

§ 8. Hvis der sker ændringer i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, som ligger til grund for kommunalbestyrelsens fastsættelse af det udbetalte tilskud, skal tilskuddet ændres i overensstemmelse hermed. Uanset stigninger i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter kan personen, der modtager merudgiftsydelse, dog ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse. Ændret fastsættelse af det udbetalte tilskud skal ved sådanne stigninger ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter fandt sted. Enkeltstående merudgifter

§ 9. Hvis der opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette ske ved en enkeltstående udbetaling uden regulering af det månedlige beløb. Dette forudsætter, at personen allerede er berettiget til merudgiftsydelse efter servicelovens § 100.

Ophør

§ 10. Tilskud til dækning af merudgifter er forudbetalt og bortfalder ved udgangen af den måned, hvor personen når folkepensionsalderen eller dør.

Stk. 2. Hvis betingelserne for tilskud efter servicelovens § 100 ikke længere er opfyldt, eller hvis merudgifterne er lavere end oprindeligt antaget, og de samlede merudgifter ikke mindst overstiger 6.408 kr. årligt, bortfalder tilskuddet ved udgangen af den måned, hvor dette konstateres.

Stk. 3. Tilskud efter servicelovens § 100 ophører i de tilfælde, hvor en person, som hidtil har modtaget invaliditetsydelse, overgår til førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Tilskuddet ophører med virkning fra den måned, hvor førtidspensionen kommer til udbetaling.

Samspil med andre ordninger

§ 11. Servicelovens § 100 omfatter ikke hjælp til egenbetaling efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning.

Stk. 2. Servicelovens § 100 omfatter ikke udgifter, der dækkes af Sygeforsikringen Danmark eller andre private forsikringer.

Uddrag af udlandsbekendtgørelsen:

§ 1. Hjælp efter serviceloven er betinget af, at modtageren opholder sig lovlig her i landet, jf. lovens § 2, stk. 1.
Stk. 2. Under midlertidige ophold i udlandet bevares dog retten til hjælp efter servicelovens §§ 41, 42, 45, 96, 97, 98, 100, 112, 113, 114 og 118 efter reglerne i bekendtgørelsen.

§ 5. Ud over den hjælp, der efter reglerne i denne bekendtgørelse kan bevares under midlertidige ophold i udlandet, kan der i forbindelse med kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet.

II. Generelt

Formålet med handicapkompenserende ydelser

Det overordnede formål med de handicapkompenserende ydelser er, at borgere med handicap opnår ligestilling i samfundet med ikke-handicappede borgere. Reglerne og praksis på handicapområdet er funderet i principperne om tilgængelighed, kompensation, sektoransvarlighed, ligebehandling og solidaritet.

Ved *tilgængelighed* forstås, at samfundet skal tilrettelægges og tilpasses på en sådan måde, at der kan tages højde for de særlige behov, som borgere med handicap har.

Ved *kompensation* forstås, at der skal tilbydes hjælpeforanstaltninger med henblik på at begrænse virkningen af den nedsatte funktionsevne.

Ved *sektoransvarlighed* forstås, at ansvaret for at tilvejebringe den nødvendige tilgængelighed og kompensation er hos den myndighed, som i øvrigt har ansvaret for området.

Ved *ligebehandling* forstås, at alle skal have lige muligheder for at udvikle og bruge sine potentialer og færdigheder. Ligebehandling betyder ikke at behandle alle ens.

Ved *solidaritet* forstås, at kompenseringen sker ved skattefinansierede ydelser.

Reglerne om dækning af nødvendige merudgifter skal forstås i lyset af disse principper.

Formålet med merudgiftsydelsen

Formålet med merudgiftsydelsen er at yde kompensation til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne for de merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen. Formålet er også at medvirke til, at borgeren og dennes familie kan leve et almindeligt liv på samme måde som borgere uden nedsat funktionsevne på samme alder og i samme livssituation. Det sker ved at sikre, at borgeren kan få dækket de nødvendige merudgifter, som er en forudsætning for at få dagligdagen til at fungere.

Sigtet med hjælp til dækning af merudgifter er at give modtageren af merudgiftsydelsen mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan den bevilgede ydelse skal anvendes, så hans eller hendes behov bedst kan dækkes.

Merudgiftsydelsen skal samtidig sikre, at borgere med varigt nedsat funktionsevne, som yder en særlig indsats for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, kan forblive på arbejdsmarkedet.

III. Betingelser for støtte - Personkreds

Bestemmelsen giver mulighed for at dække de udgifter, som borgere mellem 18 år og folkepensionsalderen ikke ville have haft, hvis der ikke havde været tale om en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Merudgiften skal være en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at de udgifter, der kan dækkes, er udgifter ved den daglige livsførelse, som ikke-handicappede borgere på samme alder og i samme livssituation ikke har.

For at være omfattet af personkredsen for merudgifter skal borgeren have en varig funktionsnedsættelse, der er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Det er ikke den lægelige diagnose, men den samlede vurdering af borgers funktionsnedsættelse, der er afgørende for retten til merudgiftsydelser.

Ved en varigt nedsat funktionsevne forstås en langvarig lidelse, hvor der ikke inden for overskuelig fremtid vil være udsigt til en bedring af funktionsnedsættelsen, og hvor der derfor i lang tid fremover vil være et behov for at afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne.

Begrebet »konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse« skal vurderes bredt i forhold til borgerens samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til borgerens aktivitetsniveau, boligforhold, erhvervsforhold, helbredsforhold, personlige forhold, herunder om borgeren er forælder m.v. Begrebet skal ikke forstås så snævert, at funktionsnedsættelsen kun har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse, hvis borgeren ikke er i stand til i overvejende grad at varetage personlig pleje eller ikke er i stand til at deltage i huslige gøremål.

»Ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger« kan fx være fleksjob, handicapbil, handicapbetinget flytning, bevilling af hjælpemidler i sammenhæng med andre ydelser, personlig og praktisk hjælp i hjemmet, ledsagelse, støtte-kontaktperson til døvblinde m.v. At der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger betyder ikke, at det er et krav, at der altid skal være iværksat ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Borgere, som fravælger eller har fravalgt en hjælpeforanstaltning, som de ville have ret til, kan også være omfattet af personkredsen for merudgiftsydelsen.

Når borgeren er i løbende medicinsk behandling, skal afgørelsen af, om borgeren er omfattet af personkredsen, træffes på grundlag af den funktionsnedsættelse, som kan konstateres hos borgeren, når borgeren tager sin medicin. Der gælder dog en undtagelse hertil. Borgeren skal i forhold til personkredsspørgsmålet vurderes uden hensyntagen til den medicinske behandling, hvis ophør med behandlingen enten vil være akut livstruende eller medføre en umiddelbar risiko for væsentligt og varigt nedsat funktionsevne.

IV. Betingelser for støtte – Udmåling

Merudgiftsydelsen udmåles ud fra størrelsen af borgerens samlede sandsynliggjorte eller dokumenterede nødvendige merudgifter som følge af funktionsnedsættelsen.

Der gælder et krav om sandsynliggørelse, hvis merudgifterne ikke overstiger 2.654 kr. om måneden, og et krav om dokumentation, hvis merudgifterne er over 2.654 kr. om måneden. Hvis der kan sandsynliggøres merudgifter på op til 2.654 kr. om måneden, ydes tilskuddet i form af ét af to standardbeløb.

Hvis der kan dokumenteres merudgifter på over 2.654 kr. om måneden, beregnes tilskuddet svarende til de faktiske merudgifter.

For at modtage merudgiftsydelse skal der foreligge sandsynliggjorte merudgifter på mindst 567 kr. pr. måned eller mindst 6.804 kr. årligt (2021-priser) – det såkaldte minimumsbeløb.

Ved sandsynliggjorte merudgifter forstås, at der udarbejdes et overslag - ikke en detaljeret beregning - over omfanget af de behov, som borgeren efter al sandsynlighed vil få, og hvad det medfører af merudgifter.

Udbetaling sker som udgangspunkt fra ansøgningstidspunktet, hvis borger opfylder betingelserne på dette tidspunkt, og månedsvist forud. Se principmeddelelse 22-18 om betydningen af manglende vejledning fra kommunen.

V. Forskellige typer af merudgifter

Kost og diætpræparater

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost.

Hvis borgeren som følge af flere lidelser, hvor den ene af disse er cøliaki, er omfattet af personkredsen i merudgiftsbekendtgørelsens § 1, kan der ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost.

Hvis borgeren er omfattet af den særlige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 2, dvs. personer, som har medfødte misdannelser eller mangler, men ikke synligt eller umiddelbart konstaterbar nedsat funktionsevne, er det alene merudgifterne til diætkost, som dækkes.

Medicinudgifter

Der kan ydes dækning af nødvendige merudgifter til hjælp til den del af egenbetalingen af den tilskudsberettigede medicin, der ikke bliver dækket efter sundhedslovens regler. Det er en betingelse, at den tilskudsberettigede medicin er ordineret som følge af den nedsatte funktionsevne.

Der kan også ydes hjælp til udgifter til nødvendig medicin, der ikke er tilskudsberettiget, hvis udgifterne er en følge af funktionsnedsættelsen.

Befordring

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring. Det kan fx være befordring til og fra uddannelse, arbejde, behandling og fritid (familiebesøg, fritidsinteresser etc.), herunder situationer hvor en forælder med nedsat funktionsevne skal ledsage sit barn til dagtilbud, skole, behandling eller fritidstilbud.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget støtte, der kan ydes til befordring. Det beror på en konkret vurdering af fx afstanden fra borgerens hjem til behandlingssted, uddannelse, fritidsaktiviteter, venners hjem, mulighederne for almindelig fritidsaktivitet osv.

Det er alene de udgifter, der ligger udover, hvad ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation har, der kan ydes dækning af merudgifter til.

Hjælp til dækning af merudgifter til befordring efter serviceloven er subsidiær i forhold til befordringsydelser efter anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven.

Der kan være tale om merudgifter til befordring, hvis borgeren har et øget transportbehov på grund af den nedsatte funktionsevne, fx til hospitalskontrol og fysioterapibehandling. Eller hvis borgerens udgifter til transport er højere end andre borgeres udgifter på grund af den nedsatte funktionsevne. Fx hvis borgeren ikke er i stand til at gå, cykle eller tage offentlige transportmidler, men er henvist til at benytte bil eller taxa.

Befordring i egen bil

Der kan ydes hjælp til betaling af andre driftsudgifter i forbindelse med befordring i egen bil.

Det vil være tilfældet, hvis det kan sandsynliggøres, at borgeren ikke ville have haft bil, hvis borgeren ikke havde haft en nedsat funktionsevne, som medførte et særligt kørselsbehov med bil. Eller hvis borgeren har en ekstraordinær stor og driftsmæssig kostbar bil – typisk en kassebil - der er nødvendig som følge af borgerens nedsatte funktionsevne. I disse situationer kan der også ydes hjælp til betaling af fx forsikringer, benzin, reparationer m.v., når merudgiften må anses for at være en nødvendig merudgift ved den daglige livsførelse.

Håndsrækninger

Der kan ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter i form af håndsrækninger. Det vil være tilfældet, hvis en borger på grund af nedsat funktionsevne ikke er i stand til at varetage opgaver, som er nødvendige for at få en almindelig dagligdag til at fungere.

Der skal ved vurderingen af udgifter i forbindelse med håndsrækninger tages hensyn til, om håndsrækningen allerede ydes efter andre bestemmelser i serviceloven. Fx servicelovens § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, servicelovens § 96 om borgerstyret personlig assistance eller servicelovens § 97 om ledsagelse til voksne, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Der skal tages hensyn til borgerens samlede situation, herunder den pågældendes netværk. Det forudsættes, at eventuelle øvrige medlemmer af husstanden deltager i opgaveudførelsen i hjemmet, herunder pudser vinduer, rydder sne m.v.

Behandlingsudgifter

Behandlingsudgifter dækkes ikke efter serviceloven, men derimod efter sundhedslovgivningen. Borgere, der er omfattet af sikringsgruppe 1, har ret til vederlagsfri behandling hos den valgte alment praktiserende læge og hos praktiserende speciallæge.

Behandlingsredskaber

Udgifter til behandlingsredskaber dækkes ikke efter serviceloven, men derimod efter sundhedslovgivningen. Udgifter til behandlingsredskaber afholdes af sygehusvæsenet (regionen). Afgrænsningen af behandlingsredskaber i forhold til hjælpemidler

efter servicelovens § 112 er behandlet i cirkulære nr. 9079 af 22. februar 2013 om afgrænsning af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet.

VI. Tilbagebetaling af merudgifter

Det følger af servicelovens § 164, at kommunen kan kræve tilbagebetaling, når en person mod bedre vidende har undladt at give oplysninger som krævet i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller når en person mod bedre vidende uberettiget har modtaget hjælp efter denne lov.

VII. Praksis – Ankestyrelsens principmeddelelser

Der er ikke tale om en udtømmende opstilling af Ankestyrelsens principmeddelelser.

Principmeddelelserne er udvalgt i sammenhæng med de konkrete sager for at belyse vores almindelige praksis på området. Enkelte principmeddelelser vil fremgå flere gange i forskellige sammenhænge.

Personkreds

- **indgribende karakter og hjælpeforanstaltninger**
- **helhedsvurdering**

84-19 Det er en betingelse for at være omfattet af personkredsen, at ansøgers varige funktionsnedsættelse er af indgribende karakter i den daglige livsførelse, og at funktionsnedsættelsen medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Der er tale om en helhedsvurdering, hvorfor der ikke udelukkende kan lægges vægt på enkelte elementer af borgerens funktionsnedsættelse, fx om borgeren er i stand til at varetage den personlige pleje. Omvendt skal det også indgå i vurderingen, om borgeren er stort set selvhjulpne med de bevilgede hjælpeforanstaltninger. Det er ikke tilstrækkeligt til, at der er tale om en indgribende lidelse, at borgeren er lettere begrænset i sin dagligdag, og at almindelige aktiviteter foretages i nedsat tempo og med pauser.

Hvis en borger lider af flere lidelser, er det den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen, der skal lægges til grund for vurderingen af, om borgeren er omfattet af den personkreds, der har ret til dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige tilværelse, og udmålingen af eventuelle merudgifter. Det betyder, at borgeren ikke skal være omfattet af personkredsen for hver enkelt lidelse, for at kunne få dækket nødvendige merudgifter ved den daglige tilværelse. Det er tilstrækkeligt, at en af borgerens lidelser er af indgribende karakter. Det er dog en forudsætning, at de enkelte lidelser, og den deraf følgende nedsættelse af funktionsevnen er varige, for at der kan dækkes nødvendige merudgifter som følge heraf.

Når kommunen skal vurdere, om en borger, der er i løbende medicinsk behandling, er berettiget til merudgifter, skal vurderingen som hovedregel foretages på grundlag af den funktionsnedsættelse, som kan konstateres hos borgeren, når borgeren tager sin medicin. Der gælder dog en undtagelse hertil, hvis ophør med behandlingen enten vil være akut livstruende eller vil medføre en umiddelbar risiko for væsentlig og varig nedsat funktionsevne. Med akut livstruende forstås, at tilstanden er så alvorlig, at der er risiko for, at den pågældende dør i løbet af timer til dage. Med umiddelbar risiko forstås situationer, hvor det kan sandsynliggøres, at den væsentlige og varige nedsættelse af funktionsevnen indtræder kort tid efter ophør af den konkrete behandling, typisk i løbet af dage til uger, eventuelt måneder. En diætbehandling kan sidestilles med medicinsk behandling, hvis der er tale om en lægelig ordineret behandling med godkendte ernæringspræparater. Diætbehandling, som ikke er iværksat efter lægelig ordination, men alene sker på en borgers eget initiativ, kan ikke sidestilles med medicinsk behandling. Det kan heller ikke sidestilles med medicinsk behandling, at borgeren følger en diætkost, der består i at undgå visse fødevarer og/eller erstatte dem med andre fødevarer.

Personkreds

- medfødte misdannelser

67-16 Personer med cøliaki, laktoseintolerans eller fødevareallergi er ikke omfattet af den personkreds, der er berettiget til dækning af merudgifter til diæt efter særbestemmelsen i merudgiftsbekendtgørelsen. Personer med cøliaki, laktoseintolerans eller fødevareallergi kan derimod stadig være omfattet af den personkreds, der er berettiget til dækning af merudgifter efter bestemmelsen i serviceloven, hvis de generelle betingelser for dækning af merudgifter i serviceloven er opfyldt. Det kan fx være, hvis der er tale om en særlig svær cøliaki eller anden fødevareallergi, der nedsætter borgerens funktionsevne, eller hvis borgeren samlet set er omfattet af personkredsen på grund af andre lidelser.

Personkreds

- udredningspligt

50-19 *Oplysningspligt og helhedsvurdering*

En kommune skal oplyse en sag i tilstrækkeligt omfang, inden den træffer afgørelse efter den sociale lovgivning. Kommunen skal inddrage borgeren og vurdere borgerens ansøgning og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Funktionsevne- eller voksendredningsmetoden

Kommunen skal anvende bekendtgørelse om vurdering af nedsat funktionsevne som grundlag for tildeling af handicapkompenserende ydelser, når kommunen behandler sager om merudgifter til voksne efter serviceloven (funktionsevnetemetoden).

Bekendtgørelsen skal dog ikke anvendes, hvis borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig, eller kompensationsbehovet er åbenbart. Hvis kommunen bruger voksenudredningsmetodens sagsåbningsredskab, udredningsredskab og redskabet til den samlede faglige vurdering af borgerens behov (VUM), skal bekendtgørelsen med nogle få undtagelser heller ikke anvendes.

Funktionsevnetoden kan anvendes i andre sager om andre handicapkompenserende ydelser efter serviceloven.

Manglende brug af funktionsevne- eller voksenudredningsmetoden

Formålet med voksenudredningsmetoden og funktionsevnetoden er at understøtte en lovlig og systematisk sagsbehandling på servicelovens område. Metoderne skal hjælpe kommunerne med at sikre, at den enkelte borger modtager den hjælp, som borgeren efter lovgivningen har ret til.

Hvis en kommune ikke har anvendt metoderne, lider kommunens afgørelse af en retlig mangel. I en klagesag, hvor en sådan mangel foreligger, foretager Ankestyrelsen en konkret væsentlighedsvurdering af manglen. Ankestyrelsen vurderer, om manglen konkret har haft betydning for kommunens afgørelse. Hvis kommunen har inddraget de samme oplysninger og nået de samme konklusioner, som kommunen ville have nået, hvis metoderne havde været anvendt, har manglen ikke betydning for afgørelsens gyldighed.

Nødvendige merudgifter - medicin

31-14 Ved beregning af sandsynliggjorte merudgifter til medicin skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om udgiften til et originalpræparat er nødvendig, eller om den billigere kopimedicin kan dække borgerens behov.

113-11 Medicin til afhjælpning af erektil dysfunktion var en nødvendig merudgift som følge af en rygmarvsskade. Generelt ydes der ikke tilskud efter sundhedsloven til denne type medicin. Udgifterne kunne dækkes efter serviceloven efter en konkret vurdering, da medicinen var nødvendig for, at borgeren kunne have et almindeligt sexliv.

112-11 Medicin til afhjælpning af erektil dysfunktion hos diabetiker. Generelt ydes der ikke tilskud efter sundhedsloven til denne type medicin. Udgifterne kunne dækkes efter serviceloven efter en konkret vurdering, da medicinen var nødvendig for, at borgeren kunne have et almindeligt sexliv.

C-8-07 Der kan kun ses bort fra den del af udgifterne til medicin, der rent faktisk bliver dækket af en sygeforsikring. I tilfælde, hvor en borger har passivstillet sit medlemskab af Sygeforsikringen Danmark, kan der ikke ses bort fra den del af udgiften til medicin, som borgeren som aktivt medlem ville have kunnet få dækket.

Nødvendige merudgifter - kost og diætpræparater

103-10 Udgifter til juice og druesukker kunne efter en konkret vurdering medtages ved beregning af merudgifter til en person med insulinkrævende diabetes.

46-14 Ved beregning af merudgifter til diabetikere medregnes merudgifter til diabeteskost. Ved diabeteskost forstås den anbefalede kost, som en diabetiker efter de officielle danske diætprincipper for diabetes skal indtage. Merudgiften beregnes ved at sammenligne den anbefalede diabeteskost med den danske gennemsnits-kost. Størrelsen af denne udgift afhænger som udgangspunkt af energibehov og køn, samt om diabetes-kost bliver beregnet med eller uden specialvarer. Ved specialvarer forstås kunstige sødemidler og specialprodukter. Der er som udgangspunkt ikke helbredsmæssige behov for at indtage specialvarer. Ved beregningen af nødvendige merudgifter skal der alene medtages udgifter til specialvarer, hvis det kan dokumenteres, at ansøgeren har behov for at benytte specialvarer, idet vedkommende ikke ved supplerung af hurtigvirkende insulin har mulighed for at kompensere for ekstra indtag af kulhydrater. Det skal også være sandsynliggjort, at borgeren rent faktisk anvender specialvarer i det daglige.

111-15 Udgifter til hurtigtvirkende kulhydrater til regulering af lavt blodsukker kan efter en konkret vurdering indgå ved beregning af nødvendige merudgifter til en person med diabetes type 1. Beregning af borgerens nødvendige merudgifter til hurtigtvirkende kulhydrater skal foretages på baggrund af en konkret vurdering af borgerens behov for hurtigtvirkende kulhydrater. Kommunen kan i den forbindelse tage udgangspunkt i prisen for druesukker i pulverform.

77-16 Et tilskud på 60 procent til sondeernæring dækker som udgangspunkt patientens gennemsnitlige merudgifter til kost. Borgeren er derfor normalt kompenseret med tilskuddet på de 60 procent, som svarer til merudgiften. Borgeren kan dog sandsynliggøre merudgifter til kost, fx hvis borgeren ved siden af sondeernæringen også spiser almindelig kost.

Nødvendige merudgifter - andre typer

C-57-03 Der kan ikke ydes hjælp til dækning af udgifter til advokat i forbindelse med de offentlige myndigheders behandling af ansøgers klagesager som en nødvendig merudgift efter serviceloven. En administrativ myndighed har pligt til at belyse en sag fra

alle sider og træffe afgørelse på grundlag af samtlige oplysninger (officialmaksimen). Ankestyrelsen lagde videre vægt på, at kommunen i henhold til retssikkerhedsloven skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også yde rådgivning og vejledning.

103-10 Udgift til tegning af ulykkesforsikring kunne ikke medtages ved beregning af merudgifter, da udgiften ikke kunne anses for en nødvendig merudgift.

207-10 En forhøjet præmie til en livsforsikring kunne ikke dækkes som en nødvendig merudgift. Udgiften til en forhøjet præmie på en livsforsikring kunne ikke dækkes som en nødvendig merudgift. Ankestyrelsen lagde vægt på, at livsforsikringen ikke var nødvendig, idet den var frivillig og alene havde til formål at yde en ekstra økonomisk kompensation til de efterladte som følge af en persons dødsfald.

C-19-07 Udgifter til gennemgribende istandsættelse og maling af nyindkøbt hus samt anlæg af have blev ikke anset som nødvendige merudgifter ved den daglige husførelse, da restaureringen ikke var en følge af ansøgers nedsatte funktionsevne.

C-15-05 En ansøger, der led af muskelsvind og som modtog højeste førtidspension og plejetillæg, og som havde hjælp hele døgnet, idet hun havde 5 hjælpere ansat til personlig pleje, var efter en konkret vurdering berettiget til dækning af nødvendige merudgifter til udgifter til arbejds løn til malerarbejde i sin lejlighed og til reparationer i forbindelse med dette arbejde. Der var ud fra det oplyste tale om en nødvendig renovering af ansøgerens lejlighed, og ansøgeren ville ikke selv kunne udføre arbejdet. Hun var alene og havde således ikke en ægtefælle eller samlever, der kunne påtage sig arbejdet. Der var desuden ikke en vedligeholdelseskonto for lejligheden, hvoraf udgiften ville kunne afholdes.

8-19 Merudgifter til fritidsaktiviteter kan kun dækkes, hvis mulighederne for at dyrke andre former for fritidsaktiviteter er meget begrænsede, som følge af borgerens nedsatte funktionsevne. Kommunen kan ikke henvise til, at en borger kan dyrke andre former for fritidsaktiviteter uden at kommunen har undersøgt, om borgeren reelt kan deltage i andre fritidsaktiviteter end den der søges om merudgifter til. Kommunen kan ikke nøjes med at henvise til, at borgeren bør kunne deltage i andre fritidsaktiviteter eller at det formodes, at borger kan deltage i andre fritidsaktiviteter. Der udover skal de alternative fritidsaktiviteter kommunen henviser til, i et vist omfang være sammenlignelige. Kommunen skal i den forbindelse forholde sig til det objektive sammenligningsgrundlag, hvor behovet vurderes i forhold til andre på samme alder og i samme livssituation, men uden en funktionsnedsættelse. Kommunen skal altså forholde sig til, hvad der er almindeligt for andre på samme alder og i samme livssituation i forhold til fritidsaktiviteter.

Om en borgers mulighed for at dyrke andre former for fritidsaktiviteter er meget begrænset, er en konkret og individuel vurdering. Hvis borgerens muligheder for at dyrke andre former for fritidsaktiviteter ikke er meget begrænsede, som følge af borgerens nedsatte funktionsevne, kan der alene dækkes merudgifter til fritidsaktiviteter, hvis alle de fritidsaktiviteter borgeren kan deltage i,

medfører merudgifter. Kommunen kan her vælge at dække merudgifterne til den billigste fritidsaktivitet, da det alene er de nødvendige merudgifter, der kan dækkes. Hvis en af de fritidsaktiviteter borgeren kan deltage i ikke medfører merudgifter, har borgeren ikke nødvendige merudgifter til fritidsaktiviteter.

Hvis en borger ikke kan dyrke andre former for fritidsaktiviteter, vil merudgifter til kontingent, udstyr m.v. kunne dækkes som en merudgift, hvis nødvendighedsbetingelsen er opfyldt. Hvis borgeren fx kan deltage i fritidsaktiviteten i den kørestol borgeren anvender til hverdag, kan der ikke bevilges dækning af merudgifter til en ekstra/speciel kørestol til brug for den konkrete fritidsaktivitet.

Merudgifter til kontingent til en fritidsaktivitet, der på grund af særlige forhold omkring udøvernes funktionsnedsættelse er dyrere end den samme fritidsaktivitet er for borgere uden en funktionsnedsættelse, kan ligeledes dækkes som en merudgift, hvis borgerens mulighed for at deltage i andre former for fritidsaktiviteter og hvis det er nødvendigt for at borgeren kan deltage i den pågældende fritidsaktivitet.

Det er alene merudgiften der kan dækkes, og kommunen er derfor berettiget til at fradrage de sparede udgifter, dvs. de udgifter borgeren ville have haft, hvis borgeren ikke havde en funktionsnedsættelse.

Merudgifter til eliteidræt kan ikke dækkes som en nødvendig merudgift, da borgeren selv har valgt at dyrke idræt på eliteniveau, og da det ikke er nødvendigt for at borgeren kan leve så almindeligt som muligt, at borgeren dyrker en fritidsaktivitet på eliteniveau. Selvom personer uden en funktionsnedsættelse har mulighed for at dyrke en fritidsaktivitet på eliteniveau, er dette ikke ensbetydende med, at det er nødvendigt i forhold til den daglige livsførelse.

Hvis en borger dyrker en fritidsaktivitet på både almindeligt- og eliteniveau, kan der dækkes merudgifter til fritidsaktiviteten på almindeligt niveau, hvis betingelserne herfor er opfyldt, men der kan ikke bevilges yderligere merudgifter som følge af, at borgeren dyrker den pågældende fritidsaktivitet på eliteniveau.

Nødvendige merudgifter - håndsregninger

3-19 Udmåling af nødvendige merudgifter til håndsregninger forudsætter en helhedsvurdering af borgerens samlede situation. Kommunen skal i vurderingen inddrage, hvilken hjælp borgeren kan forvente fra borgerens netværk. Øvrige medlemmer af en husstand, blandt andet børn, forventes at deltage i opgaveudførelsen i hjemmet. Jo større og mere modent et barn er, des større kan forventningerne til barnets deltagelse i arbejdsopgaverne i hjemmet være. En kommune skal dog i hvert enkelt tilfælde sørge for, at kravene ikke går videre end de krav, der normalt stilles til børn i samme alder. Kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering af, om barnet kan håndtere opgaverne. Kommunen skal blandt andet se på, om der er særlige behov eller

hensyn, der gør sig gældende i forhold til det enkelte barns samlede livssituation og ressourcer, samt hvilke opgaver, barnet i forhold til sin modenhed kan forventes at klare.

Nødvendige merudgifter

- handicapbetinget flytning – kompensationsprincippet og håndsrækninger

213-09 En rygmarvsskadet mand var berettiget til dækning af udgifterne til et separat rum til hjælperne. Ved flytning efter eget valg bevarede han retten til dækning af merudgiften til husleje. Der kunne ikke stilles krav om, at flytningen var begrundet i handicapet. Det var ikke et kriterium for bevilling, at han valgte en særlig handicapvenlig bolig.

110-15 Forhøjet husleje som følge af nedsat funktionsevne kan dækkes som en nødvendig merudgift. Behovet for merudgifter vurderes i forhold til ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation. Kommunen skal tage udgangspunkt i det lokale prisniveau det sted, hvor borgeren boede, før borgeren fik behov for at flytte som følge af sin nedsatte funktionsevne. Kommunen skal sammenholde dette med de udgifter, som borgeren nu har til husleje på grund af sin nedsatte funktionsevne.

28-16 Kommunen skal udmåle merudgifter med udgangspunkt i, at borgeren skal kunne leve som andre borgere på samme alder og i samme livssituation uden funktionsnedsættelse. Dette gælder også, når borgeren flytter til en ny bolig og i den forbindelse søger om merudgifter til håndsrækninger. Kommunen kan ikke afvise at dække nødvendige merudgifter til håndsrækninger alene med den begrundelse, at borgeren ikke havde udgiften før flytningen, eller at borgeren allerede vidste, at borgeren ikke selv kunne varetage opgaven ved indflytning i en ny bolig. Udgiften skal være en følge af borgerens nedsatte funktionsevne og ikke af boligens stand.

Nødvendige merudgifter

- driftsudgifter bil

70-17 Når kommunen skal vurdere, om borgeren har merudgifter til drift af bil, skal kommunen først tage stilling til, om borgeren uden sit handicap ville have haft bil. Kommunen skal også overveje, om det er en nødvendig følge af borgerens handicap at anvende bil. Den samme vurdering skal ske, når der er flere biler i husstanden. Kommunen skal også vurdere, om borgerens bil er særlig stor og driftsmæssig dyr, eller om den er en personbil af almindelig størrelse. Kommunen skal dernæst skelne mellem borgerens forskellige typer af kørsel. Først efter disse vurderinger kan kommunen beregne en borgers eventuelle nødvendige merudgifter til drift af bil.

Nødvendige merudgifter

- befordring

57-13 Der kunne ydes hjælp til egenbetaling af udgifterne (handicapkørsel) til transport til lægeordineret fysioterapi. Der var ikke ret til transport til den type behandling efter sundhedsloven.

56-13 Transport til og fra indlæggelse på hospital reguleres i sundhedsloven. Udgifterne kunne derfor ikke (hvis regionen afviste at betale) indgå i beregning af merudgifter.

Nødvendige merudgifter - sandsynliggjort

98-13 Sandsynliggjorte merudgifter betyder, at kommunen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgiften. Der skal laves et overslag over omfanget af de behov, som borger med al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter. Sigtet med ydelsesformen er at give borgeren mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan behovet bedst kan dækkes. Der skal ikke søges kommunen om hjælp for hver enkelt konkret udgift.

Nødvendige merudgifter - sektoransvar og subsidiaritet

C-53-06 Det følger af sektoransvarlighedsprincippet, hvorefter udgifter til behandling henhører under sundhedssektoren, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af behandlingsudgifter som en merudgift efter serviceloven.

57-13 Der kan ydes hjælp til egenbetaling af befordringsudgifter ved benyttelse af handicapkørsel til behandling hos fysioterapeut uden for hospital efter reglerne om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse. Dette gælder, hvis der ikke kan ydes støtte til befordring efter anden lovgivning eller efter andre bestemmelser i serviceloven.

33-16 Fodbehandling hører under sundhedslovgivningen. Fodbehandling kan blandt andet omfatte regelmæssig beskæring ved en statsautoriseret fodterapeut, så fissurdannelse og sår forebygges. En fastsat egenbetaling til fodbehandling kan ikke dækkes som en merudgift. Udgiften vil derimod kunne dækkes efter aktivlovens regler om økonomisk hjælp til behandling, hvis betingelserne for hjælp efter denne bestemmelse er opfyldt.

75-16 Servicelovens regler om dækning af merudgifter kan ikke anvendes, når borgeren søger om hjælp, der er omfattet af specialbestemmelserne i serviceloven. Det skyldes, at reglerne om merudgifter er subsidiære i forhold til anden lovgivning og andre bestemmelser i den sociale lovgivning. Hvis udgifterne kan dækkes af andre bestemmelser i eller uden for den sociale lovgivning, finder reglerne om merudgifter ikke anvendelse. Det betyder, at når hjælp til fx at bringe og hente børn og føre rent, som ydelser

forudsættes bevilget efter reglerne om praktisk hjælp, kan reglerne om merudgifter ikke anvendes. Det gælder, selvom betingelserne for hjælp efter reglerne om praktisk hjælp i det konkrete tilfælde ikke er opfyldt.

30-17 Et produkt kan både være et hjælpemiddel og et behandlingsredskab. Hvilken myndighed, der i givet fald bevilger produkt afhænger af, hvordan produktet anvendes og administreres.

44-18 Plastre, engangshandsker, engangsvaskeklude, gaze, gaseservietter, cremer, vådservietter, håndsprit, spritservietter og andre tilsvarende produkter er forbrugsgoder, da de fremstilles og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug med den almindelige befolkning som målgruppe. Principmeddelelsen beskriver, hvordan produkterne trods det, skal behandles efter forskellige regelsæt, afhængigt af hvilken sammenhæng de indgår i. Det kan være sundhedslovgivningen, reglerne om hjælpemidler, forbrugsgoder eller reglerne om nødvendige merudgifter.

Nødvendige merudgifter - vejledning

22-18 Kommunen har, som en del af helhedsvurderingen, pligt til at behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning. Det følger af retssikkerhedsloven. Det betyder også, at borgeren skal have tilbud om rådgivning og vejledning, hvis det er nødvendigt. Som udgangspunkt har kommunen kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det. Det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed, efter omstændighederne, også er forpligtet til at vejlede på eget initiativ. Det betyder, at kommunen har pligt til at vejlede selvom borgeren, hverken direkte eller indirekte, har bedt om vejledning. Det betyder også, at vejledningen ikke nødvendigvis skal ske i forbindelse med en ansøgning om hjælp, men fx kan ske i forbindelse med bevilling af en anden ydelse eller i forbindelse med opfølgning. Vejledningen forudsætter, at kommunen i forvejen er i kontakt med borgeren.

Nødvendige merudgifter - tilbagebetaling

122-09 En tilflytningskommune er forpligtet til at udbetale de merudgiftsydelser, som fraflytningskommunen har fastsat, indtil tilflytningskommunen selv har truffet afgørelse om borgerens merudgifter. Borgeren skal ikke tilbagebetale merudgiftsydelser, som han har modtaget fra sin tidligere opholdskommune efter fraflytningen.

Udlandsbekendtgørelsen

96-16 Det er som udgangspunkt en betingelse for at få bevilget hjælp efter servicelovens regler, at borgeren har lovligt ophold her i landet. Under midlertidige ophold i udlandet bevarer borgeren dog retten til visse former for hjælp efter udlandsbekendtgørelsens

regler. Ud over den hjælp, der kan bevares under midlertidige ophold i udlandet, kan der i forbindelse med kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde dækkes ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet. Under midlertidige ophold i udlandet på op til en måned bevarer modtageren den bevilgede hjælp, uden at ansøge kommunen om det. Ved midlertidige ophold i udlandet, der overstiger en måned, skal modtageren, før udlandsopholdet påbegyndes, ansøge kommunen om at bevare hjælpen. Den periode, i hvilken hjælpen i det enkelte tilfælde kan bevares, afhænger af formålet med hjælpen og de konkrete omstændigheder, blandt andet karakteren af hjælpen. En rejse på 14 dage i udlandet kan almindeligvis betegnes som et kortvarigt ophold henset til, at de fleste lønmodtagere har 5-6 ugers ferie om året. Det er ikke ualmindeligt at holde 14 dages ferie i udlandet i sammenhæng. 3 uger kan derimod ikke betegnes som et kortvarigt ophold, og mere end én årlig udlandsrejse ligger udover, hvad der kan betegnes som almindeligt. En handicappet borger har derfor som udgangspunkt alene ret til dækning af ekstra omkostninger til én årlig ferie i udlandet, selvom varigheden er kortere end 14 dage. Borgeren har ret til at få dækket ekstra omkostninger i forbindelse med afholdelse af et ferieophold, der er almindeligt for andre ikke-handicappede borgere. De særligt påkrævede ekstra omkostninger må ikke være en følge af den valgte ferieform. Det afgørende er, at borgeren har mulighed for at holde en sædvanlig ferie i udlandet, men ikke nødvendigvis en bestemt form for ferie.

Afgørende for vurderingen af, om borgeren har ret til dækning af ekstra omkostninger, er, om det er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse.

Dækning af rejse- og opholdsudgifter for borgerens eventuelle hjælpere kan være en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse.

VIII. De konkrete mødesager

Vi har valgt at fremlægge 40 konkrete sager for at belyse Ankestyrelsens praksis om merudgifter. Sagerne er udvalgt for at belyse vores almindelige praksis på området og omfatter derfor også sager, hvor vi er enige i kommunernes afgørelser, da den type af sager sjældent vil blive udtaget til principiel behandling.

Sagerne er grupperede i overordnede temaer. Der kan være flere temaer og delelementer i en enkelt sag og dermed også flere resultater i forhold til, om vi stadfæster, hjemviser eller ændrer afgørelsen. Sagen vil alene fremgå én gang nedenfor og under et enkelt tema, udvalgt efter, hvad der umiddelbart forekommer mest interessant i den enkelte sag.

Personkreds

Sag nr. 1. Stadfæstelse. Ikke omfattet af personkredsen - borger lider af appendixstomi og har ikke kontrol over sin afføring - funktionsnedsættelsen er ikke af indgribende karakter i den daglige tilværelse og medfører ikke, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Sag nr. 2. Stadfæstelse. Ikke omfattet af personkredsen - borger lider muskelsvind og hjerneskade - funktionsnedsættelsen er ikke af indgribende karakter i den daglige tilværelse og medfører ikke, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Sag nr. 3. Hjemvisning. Borger har nyresygdom, og kommunen har tidligere fundet borger omfattet af personkredsen. Kommunen vurderer nu, at borgers lidelse ikke længere er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og at der ikke ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Vi stadfæster kommunens afgørelse, hvis borgers funktionsevne vurderes med løbende medicinsk behandling. Vi hjemviser samtidigt sagen til ny behandling, da kommunen ikke har undersøgt og forholdt sig til konsekvenserne ved ophør af medicinsk behandling.

Sag nr. 4. Stadfæstelse. Ikke omfattet af personkredsen - borger har rygmarvsbrok, er lam fra livet og ned og permanent manuel kørestolsbruger, har også angst og depression - borger har hjælpeforanstaltninger i form af bl.a. manuel kørestol, crosser, gribetang, handicapbil og hjælp fra sine forældre til rengøring, som i vidt omfang gør hende selvhjulpnen i dagligdagen - funktionsnedsættelsen kan derfor ikke anses for at være af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Sag nr. 5. Stadfæstelse. Ikke omfattet af personkredsen - borger har fibromyalgi, piskesmæld, som giver kroniske smerter i nakke og ryg og diskusprolaps i lænderyggen - funktionsnedsættelsen skal bedømmes ud fra det funktionsniveau, hun har, når hun får sin løbende medicin - ophør med den medicinske behandling vil ikke medføre, at hun enten vil være akut livstruet eller i umiddelbar risiko for væsentlig og varig nedsat funktionsevne - når hun får sin løbende medicin, er funktionsnedsættelsen ikke af indgribende karakter i den daglige tilværelse og medfører ikke, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Sag nr. 6. Hjemvisning. Borger lider af multipel sklerose og bipolar sindslidelse. Borger er tidligere bevilget dækning af nødvendige merudgifter. Ny opholdskommune har vurderet, at borger ikke er i personkredsen for merudgiftsydelse, da konsekvenserne af borgers nedsatte funktionsevne ikke er af indgribende karakter i dagligdagen. Borger er i løbende medicinsk behandling for følgelidelser efter sklerose. Vi hjemviser sagen til ny behandling, da kommunen

ikke nærmere har undersøgt konsekvenserne ved ophørt behandling, og da borgers funktionsevne ikke er nærmere beskrevet i forhold til fatigue (mental og fysisk udtrætning).

Sag nr. 7. Stadfæstelse. Borger er ikke omfattet af personkredsen. Får støtte fra mor, men ikke i et omfang, der udgør en ikke uvæsentlig hjælpeforanstaltning.

Sag nr. 8. Stadfæstelse. Borger klager over kommunens afgørelse om afslag på dækning af nødvendige merudgifter. Kommunen har vurderet, at borger ikke er i personkredsen for dækning af nødvendige merudgifter, da funktionsnedsættelsen ikke er af indgribende karakter i hverdagen, og at der ikke ofte er iværksat ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Borger er stort set selvhjulpen.

Sag nr. 9. Hjemvisning. Kommunen har ikke indhentet oplysninger om betydningen af ophør med den medicinske behandling, ligesom kommunen ikke har undersøgt funktionsnedsættelsen/hjælpebehovet tilstrækkeligt.

Sag nr. 10. Hjemvisning. Borger klager over kommunens afgørelse om ophør af merudgiftsydelsen. Kommunen har vurderet, at borger ikke længere er i personkreds for dækning af nødvendige merudgifter. Kommunen henviser til, at borgers lidelse ikke er af indgribende karakter i den daglige livsførelse, da borger stort set er selvhjulpen i den daglige tilværelse. Hjemvisning, da der mangler oplysninger om omfanget af ægtefællens indsats i hjemmet ved udførelsen af praktisk opgaver i hjemmet.

Sag nr. 11. Hjemvisning og stadfæstelse. Hjemvisning ift. den medicinske behandling, idet kommunen kun har undersøgt cannabis. Stadfæstelse, hvis borger skal vurderes med medicin, idet han kan det meste selv.

Sag nr. 12. Stadfæstelse. Borger er ikke omfattet af personkredsen for merudgifter. Borger klarer stort set alt og har kun få hjælpeforanstaltninger.

Sag nr. 13. Stadfæstelse. Borger søger om dækning af nødvendige merudgifter til dækning af leveomkostninger for at kunne gennemføre en autismevenlig ungdomsuddannelse. Kommunen har givet afslag på ansøgningen, da borgers funktionsnedsættelse ikke er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og der ikke ofte er iværksat ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Borger er stort set selvhjulpen i dagligdagen.

Sag nr. 14. Stadfæstelse. Borgers funktionsnedsættelse ikke indgribende, og borger er stort set selvhjulpnen med de hjælpeforanstaltninger borger har.

Sag nr. 15. Hjemvisning. Kommunen har ikke undersøgt varigheden af alle borgerens lidelser, ligesom kommunen ikke har godtgjort, at borgerens ADHD ikke er varig. Kommunen skal desuden undersøge konsekvenserne af ophør med den medicinske behandling.

Nødvendige merudgifter -minimumsbeløb

Sag nr. 16. Ændring. Kommunen har vurderet, at borger ikke længere har ret til nødvendige merudgifter, da borgers udgifter ikke længere overstiger minimumsbeløbet. Vi stadfæster kommunens afgørelse om dækning af udgifter til vedligehold af hjælpemidler, hvorvidt borger ville have haft bil, hvis ikke borger havde en funktionsnedsættelse samt dækning af udgifter til bilforsikring. Vi hjemviser samtidigt kommunens afgørelser om dækning af udgifter til ordinær kørsel, udgifter som følge af inkontinens og udgifter til D3 vitamin. Vi ændrer kommunens afgørelse om dækning af udgifter til kombinationscremer.

Sag nr. 17. Stadfæstelse. Kommunen har givet afslag på tilskud til dækning af nødvendige merudgifter. Udgifter til transport til og fra hospital ikke omfattet af bestemmelsen om merudgifter. Udgifter til behandling hos fysioterapeut ikke omfattet af bestemmelsen om merudgifter.

Sag nr. 18. Stadfæstelse. Udgifter som følge af diabetes - udgifter til fodterapeut, kørsel til Sahva og kørsel til kontroller på sygehus kan ikke indgå som nødvendige merudgifter - ikke sandsynliggjort at udgifter til medicin og druesukker i tabletform er højere end det, som kommunen har beregnet - borger har ikke sandsynliggjort merudgifter til kørsel til fodterapeut og optiker, som betyder, at hans samlede merudgifter overstiger minimumsbeløbet.

Sag nr. 19. Stadfæstelse. Udgifter overstiger ikke minimumsbeløb - udgifter til rengøring kan ikke indgå som nødvendige merudgifter - ikke sandsynliggjort, at udgifter til forhøjet husleje er højere end det, som kommunen har beregnet.

Sag nr. 20. Stadfæstelse. Borgers nødvendige merudgifter overstiger ikke minimumsbeløbet. Kommunen har - med rette - fratrukket tilskuddet fra Sygeforsikringen Danmark.

Sag nr. 21. Stadfæstelse. Borgers nødvendige merudgifter overstiger ikke minimumsbeløbet. Borger har ikke påvist cøliaki, ligesom lægen ikke ser belæg for andre kosttilskud, end det kommunen medtager i beregningen.

Sag nr. 22. Stadfæstelse. Borger har ikke sandsynliggjort nødvendige merudgifter til transport af bil. Borgeren havde ikke valgt at få transporteret sin bil til nærmeste værksted.

Nødvendige merudgifter - håndsrækninger

Sag nr. 23. Stadfæstelse. Borger klager over kommunens afgørelse om udmåling af hjælp til hækklipning og ophør af hjælp til græsslåning. Vi stadfæster kommunens afgørelse, da borgers ægtefælle kan hjælpe med praktiske opgaver herunder betjene en plæneklipper.

Sag nr. 24. Stadfæstelse. Udgiften til hjælp/håndsrækning til at åbne og lukke bagklappen på handicapbil er ikke en nødvendig merudgift - særlig indretning af bil og udgifter, der følger deraf, er reguleret i servicelovens § 114 om støtte til køb af bil og i bilbekendtgørelsen. Der er i bilbekendtgørelsen gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til, for så vidt angår særlig indretning - merudgiftsbestemmelsen i serviceloven er subsidiær, hvilket betyder, at en udgift ikke kan dækkes efter servicelovens regler om merudgifter, hvis udgiften kan dækkes efter en anden bestemmelse i serviceloven eller efter anden lovgivning, eller hvis der i anden lovgivning er gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til. Det gælder, uanset om betingelserne for hjælp efter den anden bestemmelse/lovgivning er opfyldt.

Nødvendige merudgifter - udmåling - minimumsbeløb - diabetes - Cøliaki

Sag nr. 25. Stadfæstelse. Kommunen giver afslag på dækning af nødvendige merudgifter til medicin, diabeteskost, druesukker og befordring, da borgers

nødvendige merudgifter ikke overstiger minimumsbeløbet.

Nødvendige merudgifter – forskellige typer af merudgifter

Sag nr. 26. Stadfæstelse. Påklagede udgifter vil ikke medføre en højere udbetaling.

Sag nr. 27. Stadfæstelse. Borger har klaget over kommunens afgørelse om udmåling af merudgiftsydelse. Borger klager over, at kommunen har taget udgangspunkt i billigere produkter og tilbudspriser. Vi stadfæster kommunens afgørelse, da borger ikke kan sandsynliggøre højere udgifter, end det kommunen har beregnet.

Sag nr. 28. Stadfæstelse. Udgifter til værnemidler, psykologbehandling og ledsagelse/ledsagerkort kan ikke indgå som nødvendige merudgifter - ikke sandsynliggjort at udgifter til ekstra fodtøj er højere end det, som kommunen har beregnet. Hjemvisning. Sagen er ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om udgifterne til ekstra tøj (bukser, underbukser og strømper), ekstra vask og ekstra vandforbrug skal indgå som nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse - kommunen har ikke ud fra objektive oplysninger godtgjort, at udgifterne til tøj, vask og vandforbrug ikke er højere end hos andre personer på samme alder og i samme livssituation, men uden en funktionsnedsættelse.

Sag nr. 29. Hjemvisning. Borger har kronisk betændelsestilstand i tarmen og kronisk diarré med mange afføringer og toiletbesøg om dagen - sagen er ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om udgifterne til ekstra tøj, sengetøj, dyner, ekstra vask og vådliggerlagen skal indgå som nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse - kommunen vurderer, at borger ikke ville have disse udgifter, hvis han brugte ble eller andre hjælpemidler ved lækage af afføring - der er ikke oplysninger i sagen om, om inkontinensproblematikken kan afhjælpes ved, at borger bruger ble eller andre hjælpemidler ved lækage af afføring.

Sag nr. 30. Stadfæstelse. Kommunen giver afslag på dækning af øgede udgifter til kørsel, da tilsvarende træningssted ligger tættere på.

Sag nr. 31. Stadfæstelse. Borger har ikke sandsynliggjort de højere merudgifter på et tidligere tidspunkt, end det kommunen har bevilget dækning fra.

Sag nr. 32. Stadfæstelse. Udgifter til ekstra tøj kan ikke indgå som nødvendige merudgifter, da borger ikke har sandsynliggjort merudgifter til ekstra tøj.

Sag nr. 33. Stadfæstelse. Borger har ikke ret til dækning af yderligere. Kommunen har bevilget merudgifter til leje af sommerhus, og i den forbindelse indhentet objektive oplysninger om priserne på andre sommerhuse og offentlig transport.

Nødvendige merudgifter

- bil

Sag nr. 34. Stadfæstelse og hjemvisning. Stadfæstet, at kommunen har dækket udgifter til udskiftning af batteri, montering af dæk, stødpuder og AdBlue, reparation af bremsesystem og løbende merudgifter til service af bil. Reparation af fartpilot og ratknop faldt uden for anvendelsesområdet for bestemmelsen om nødvendige merudgifter. Hjemvisning, da kommunen ikke har anvendt et objektivt sammenligningsgrundlag ved afgørelse om opbevaring af sommerhjul og vinterdæk.

Sag nr. 35. Stadfæstelse. Borger klager over kommunens afgørelse om afslag på dækning af enkeltstående merudgifter. Kommunen har vurderet, at der ikke er en forskel på udgiften til serviceeftersyn i forhold til en personbil af normal størrelse.

Sag nr. 36. Hjemvisning. Enkeltstående udgifter til vedligeholdelse af bil. Kommunen har vurderet, at borger ville have haft bil, hvis borger ikke havde haft en funktionsnedsettelse. Sagen hjemvises, da kommunen ikke har taget hele borgers livssituation i betragtning. Der er ikke tilstrækkelige oplysninger til, at vi kan vurdere, om borger ville have haft en bil, hvis ikke borger havde en funktionsnedsettelse, ligesom vi heller ikke kan vurdere, om borger har højere nødvendige merudgifter til drift af bil, end det kommunen har bevilget.

Sag nr. 37. Hjemvisning. Kommunen giver afslag på dækning af udgifter til drift af bil under henvisning til, at bilen ikke er bevilget efter servicelovens § 114, om støtte til køb af bil. Kommunen har ikke undersøgt, om borger opfylder betingelserne for støtte til køb af bil, og det følger ikke af vores praksis, at der ikke kan dækkes udgifter til selvanskaffet bil, hvis man ellers opfylder betingelserne for støtte til køb af bil.

Sag nr. 38. Hjemvisning. Mangelfuldt oplysningsgrundlag og begrundelse.

Sag nr. 39. Hjemvisning. Mangelfuldt oplysningsgrundlag.

Sag nr. 40. Stadfæstelse. Enkeltstående merudgift - udgiften til reparation af forruden i handicapbil, som er forårsaget af et stenslag, kan ikke dækkes som en enkeltstående merudgift - borger er tilstrækkeligt kompenseret med det allerede bevilgede beløb, som han løbende har modtaget ved dækning af merudgifter til kørsel med statens laveste kørselstakst. Kørselstaksten indeholder et beløb, som skal dække vedligeholdelse og reparationer af bilen, og som borger skal spare op til - borger har ikke sandsynliggjort eller dokumenteret, at han har afholdt andre udgifter til vedligeholdelse og reparation af sin handicapbil i 2020/2021.